วิกฤติตะวันออกกลาง

กระทบอุตสาหกรรมเกษตรไทยอย่างไร?

17 มีนาคม 2026

วิกฤติตะวันออกกลาง กระทบอุตสาหกรรมเกษตรไทยอย่างไร?

KEY SUMMARY

วิกฤติตะวันออกกลางจะกระทบอุตสาหกรรมเกษตรไทยผ่าน 5 ช่องทางหลัก

อุตสาหกรรมเกษตรที่เป็นพืชเศรษฐกิจหลักของไทยคือ ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง ยางพารา และปาล์มน้ำมัน จะได้รับผลกระทบจากวิกฤติตะวันออกกลางผ่าน 5 ช่องทางหลัก คือ 1) ราคาน้ำมัน 2) ราคาปุ๋ยเคมี 3) อุปสงค์จากตะวันออกกลาง 4) ค่าระวางเรือและโลจิสติกส์ และ 5) เศรษฐกิจโลกหรืออุปสงค์โดยรวม ซึ่งผลกระทบต่อแต่ละอุตสาหกรรมจะแตกต่างกันตามโครงสร้างต้นทุน ความเชื่อมโยงกับตลาดพลังงาน และตลาดส่งออกหลักของพืชแต่ละชนิด

เกษตรกรทั้ง 5 พืชจะได้รับผลกระทบสุทธิเป็นลบ ในขณะที่โรงงานแปรรูปพืช 4 ชนิด ยกเว้นข้าวจะได้รับผลสุทธิเป็นบวก แต่ยังต้องเผชิญความไม่แน่นอนสูงในหลายด้าน

SCB EIC ประเมินผลกระทบผ่านการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของราคาสินค้าต่อราคาน้ำมันและ GDP โลก และผลกระทบของราคาน้ำมันและราคาปุ๋ยต่อโครงสร้างต้นทุน ภายใต้ 2 ฉากทัศน์ คือ กรณีฐานที่ราคาน้ำมันดิบ Brent เฉลี่ยทั้งปี 2026 อยู่ที่ 80 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ราคาปุ๋ยเพิ่มขึ้นสูงกว่ากรณีปกติ 28.6 pp และ GDP โลกต่ำกว่ากรณีปกติ 0.2 pp และกรณีรุนแรงที่ราคาน้ำมันเพิ่มเป็น 110 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ราคาปุ๋ยเพิ่มขึ้นสูงกว่ากรณีปกติ 64.5 pp และ GDP โลกต่ำกว่ากรณีปกติ 0.9 pp ซึ่งจากผลการประเมินพบว่า **เกษตรกรผู้ปลูกพืช 5 ชนิดมีแนวโน้มได้รับผลกระทบสุทธิเป็นลบ โดยเกษตรกรผู้ปลูกข้าวจะได้รับผลกระทบหนักสุด ตามมาด้วยปาล์มน้ำมัน อ้อย มันสำปะหลังและยางพารา จากต้นทุนปุ๋ยและน้ำมันที่จะเพิ่มขึ้นค่อนข้างมาก จนหักล้างผลบวกด้านราคา ในทางตรงกันข้าม โรงงานแปรรูปยางพารา โรงงานน้ำตาล โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มและโรงงานแปรรูปมันสำปะหลัง จะได้รับผลกระทบสุทธิเป็นบวก จากผลของราคาที่จะเพิ่มขึ้น ทั้งนี้โรงงานสกัดปาล์มน้ำมันจะได้รับผลบวกสุทธิมากที่สุดจากความเชื่อมโยงกับไบโอดีเซล รองลงมา คือ โรงงานแปรรูปมันสำปะหลังจากความต้องการเอทานอล โรงงานน้ำตาลจากราคาน้ำตาลโลกที่มีแนวโน้มสูงขึ้น และโรงงานยางพาราจากการถูกนำไปใช้ทดแทนยางสังเคราะห์ อย่างไรก็ดี ผู้ประกอบการกลุ่มนี้ยังต้องเผชิญความไม่แน่นอนสูงในหลายด้าน ทั้งจากเศรษฐกิจโลก นโยบายพลังงานในประเทศ ต้นทุนการผลิตและต้นทุนการขนส่ง ขณะที่โรงสีข้าว เป็นผู้ประกอบการกลุ่มเดียวที่มีแนวโน้มได้รับผลกระทบสุทธิเป็นลบ เนื่องจากจะไม่ได้อานิสงส์ด้านราคาจากน้ำมันเหมือนสินค้าอื่น แต่กลับเผชิญแรงกดดันจากต้นทุนการผลิต ค่าระวางเรือ การพึ่งพาตลาดตะวันออกกลาง และการแข่งขันในตลาดโลกที่จะรุนแรงขึ้น** ส่วนผลกระทบจากราคาปุ๋ยเคมีที่สูงขึ้นต่อโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตรจะอยู่ในระดับจำกัด เพราะแม้ราคาปุ๋ยจะเพิ่มขึ้น แต่ผลผลิตจะลดลงไม่มาก และผลกระทบโดยส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในปี 2027 เนื่องจากเกษตรกรในหลายพืช เช่น อ้อย มีการเก็บเกี่ยวผลผลิตไปแล้ว **แต่ในทางตรงกันข้าม ราคาปุ๋ยที่เพิ่มขึ้น จะกระทบต่อเกษตรกรค่อนข้างมาก เนื่องจากสัดส่วนต้นทุนปุ๋ยต่อต้นทุนรวมของเกษตรกรที่อยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง**

ผู้ประกอบการแต่ละกลุ่มต้องเร่งรับมือให้ตรงจุด เพราะวิกฤติตะวันออกกลางส่งผลกระทบแตกต่างและไม่เท่ากัน พร้อมทั้งสร้างความไม่แน่นอนสูงให้กับอุตสาหกรรม

วิกฤติตะวันออกกลางทำให้ผู้ประกอบการแต่ละอุตสาหกรรมต้องรับมือแตกต่างกันขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของแต่ละธุรกิจ โดยโรงงานสกัดปาล์มน้ำมันต้องจับตาการเพิ่มสูตรผสมไบโอดีเซลอย่างใกล้ชิด เพราะเป็นตัวกำหนดอุปสงค์และราคาน้ำมันปาล์มดิบในประเทศโดยตรง โรงงานแปรรูปมันสำปะหลังต้องติดตามทั้งทิศทาง GDP โลกและนโยบายส่งเสริม E20 ซึ่งจะกำหนดอุปสงค์เอทานอลในระยะต่อไป ขณะที่โรงงานน้ำตาลต้องเฝ้าระวังเศรษฐกิจโลกควบคู่กับแผนการผลิตของบราซิล ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อราคาน้ำตาลโลก ด้านโรงงานแปรรูปยางพาราควรเร่งกระจายตลาดเพราะอุปสงค์ยางมีความอ่อนไหวต่อเศรษฐกิจโลกสูง ส่วนโรงสีและผู้ส่งออกข้าวต้องเร่งทั้งการหาตลาดใหม่และลดต้นทุน เพื่อรับมือแรงกดดันจากค่าขนส่งและการแข่งขันที่รุนแรงขึ้น ขณะที่เกษตรกรผู้ปลูกพืชจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการควบคุมต้นทุนปัจจัยการผลิต โดยเฉพาะการใช้ปุ๋ยอย่างแม่นยำและมีประสิทธิภาพ เช่น ปุ๋ยสั่งตัด หรือการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี เพื่อลดการพึ่งพาปัจจัยนำเข้าและรักษาศักยภาพการผลิตในระยะยาว

ภาครัฐควรให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการทุกกลุ่มพืช แต่เร่งดูแลข้าวเป็นลำดับแรก

SCB EIC มองว่า ภาครัฐควรมีมาตรการดูแลเกษตรกรในทุกกลุ่มพืช โดยเฉพาะการช่วยลดต้นทุนปัจจัยการผลิตและยกระดับประสิทธิภาพการผลิต อย่างไรก็ดี หากต้องจัดลำดับความเร่งด่วน อุตสาหกรรมข้าวควรได้รับความช่วยเหลือเป็นอันดับแรก เนื่องจากเป็นกลุ่มเดียวที่มีแนวโน้มได้รับผลกระทบสุทธิเป็นลบ และเผชิญแรงกดดันพร้อมกันทั้งด้านต้นทุน โลจิสติกส์ อุปสงค์จากตะวันออกกลาง และการแข่งขันในตลาดโลก ในระยะสั้น รัฐควรเร่งเปิดตลาดใหม่ผ่านการทูตเชิงพาณิชย์ ควบคู่กับการส่งเสริมเทคโนโลยีลดต้นทุน เช่น ปุ๋ยสั่งตัดและเกษตรแม่นยำ ส่วนในระยะยาวควรยกระดับข้าวไทยจากสินค้าโภคภัณฑ์ไปสู่สินค้าเกษตรมูลค่าสูงและวัตถุดิบเชิงนวัตกรรม เพื่อลดการแข่งขันด้านราคาและสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างยั่งยืน

ในโลกที่ความเสี่ยงภูมิรัฐศาสตร์กลายเป็นความปกติใหม่ ผู้ประกอบการที่จะอยู่รอดได้ คือ ผู้ที่อ่านเกมขาด ปรับตัวเร็ว และบริหารความเสี่ยงได้อย่างแม่นยำ

วิกฤตตะวันออกกลางจะกระทบต่อ 5 อุตสาหกรรมเกษตรไทยอย่างไร?

ความขัดแย้งในตะวันออกกลางจะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมเกษตรที่เป็นพืชเศรษฐกิจหลักคือข้าว อ้อย มันสำปะหลัง ยางพารา และปาล์มน้ำมันผ่าน 5 ช่องทางที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1) ราคาน้ำมัน : ดันต้นทุนขึ้น แต่หนุนราคาพืชบางชนิด ตะวันออกกลางเป็นแหล่งส่งออกน้ำมันสำคัญของโลก โดยในปี 2024 มีสัดส่วนการส่งออกคิดเป็นราว 25% ของมูลค่าการส่งออกน้ำมันโลก ดังนั้น ความขัดแย้งในภูมิภาคนี้จึงมีแนวโน้มทำให้อุปทานน้ำมันในตลาดโลกลดลงและผลักดันราคาน้ำมันให้สูงขึ้น โดย ณ วันที่ 16 มีนาคม ราคาน้ำมันโลกเพิ่มขึ้น 44.6% เมื่อเทียบกับวันที่ 27 กุมภาพันธ์ ก่อนที่สหรัฐฯ และอิสราเอลจะโจมตีอิหร่าน ซึ่งราคาน้ำมันที่สูงขึ้นจะส่งผลต่ออุตสาหกรรมเกษตรไทยทั้งบวกและลบ โดยด้านลบ จะทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะเกษตรกรสะท้อนจากข้อมูลของสภาพัฒน์ที่พบว่า สัดส่วนต้นทุนน้ำมันต่อต้นทุนรวมของเกษตรกรผู้ผลิตพืชอยู่ที่ 3.3%-9.2% เช่น ชาวนามีสัดส่วนต้นทุนน้ำมันสูงถึง 9.2% ของต้นทุนรวม (ตารางที่ 1) ขณะที่โรงงานแปรรูปได้รับผลกระทบน้อยกว่าโดยมีสัดส่วนต้นทุนน้ำมันเพียง 0.5%-1.7% อย่างไรก็ดี ราคาน้ำมันที่สูงขึ้นยังส่งผลบวกต่อสินค้าเกษตรบางชนิด

ผ่านความต้องการใช้พืชพลังงานทดแทนและการใช้ยางพาราแทนยางสังเคราะห์ โดยการประเมินความอ่อนไหวของราคาสินค้าเกษตรต่อราคาน้ำมันพบว่า หากราคาน้ำมันเพิ่มขึ้น 1% ราคาสินค้าเกษตรจะเพิ่มขึ้นราว 0.23% -0.28% ตัวอย่างเช่น ราคาน้ำตาลจะเพิ่มขึ้น 0.28% และราคายางพาราจะเพิ่มขึ้น 0.23% ขณะที่ข้าวเป็นสินค้าเดียวที่ราคาจะไม่ปรับตัวเพิ่มขึ้นตามราคาน้ำมัน

2) ราคาปุ๋ยเคมี : กระทบเกษตรกรชัด แต่ผลกระทบต่อผลผลิตจะช้ากว่า ตะวันออกกลางยังเป็นแหล่งส่งออกปุ๋ยเคมีที่สำคัญของโลก โดยในปี 2024 การส่งออกปุ๋ยยูเรียจากภูมิภาคนี้คิดเป็น 35% ของมูลค่าการส่งออกทั้งโลก ดังนั้นความขัดแย้งที่ยืดเยื้อจึงมีแนวโน้มที่จะทำให้อุปทานปุ๋ยลดลงและผลักดันราคาปุ๋ยโลกให้สูงขึ้น โดย ณ วันที่ 16 มีนาคม ราคาปุ๋ยยูเรียโลกเพิ่มขึ้น 55.3% จากช่วงก่อนเกิดเหตุโจมตีอิหร่าน ซึ่งอุตสาหกรรมเกษตรไทยมีความเสี่ยงจากช่องทางนี้ค่อนข้างสูง เพราะพึ่งพาปุ๋ยนำเข้าถึง 95% ของปริมาณการใช้ทั้งหมด และราคาปุ๋ยที่เพิ่มขึ้นจะกระทบต้นทุนการผลิตของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญ สะท้อนจากสัดส่วนต้นทุนปุ๋ยและยาฆ่าแมลงต่อต้นทุนรวมของเกษตรกรที่อยู่ในช่วง 39.8%-54.1% โดยเฉพาะเกษตรกรปาล์มน้ำมันที่แบกรับต้นทุนปุ๋ยและยาฆ่าแมลงสูงถึง 54.1% ของต้นทุนรวม และอ้อยที่ 46.9% สำหรับโรงงานแปรรูป ผลกระทบจะเกิดขึ้นทางอ้อมมากกว่า กล่าวคือ หากเกษตรกรลดการใช้ปุ๋ยลงเพราะราคาสูงขึ้น อาจทำให้ผลผลิตในฤดูกาลถัดไปลดลงและเกิดภาวะวัตถุดิบตึงตัวได้ อย่างไรก็ดี การประเมินความอ่อนไหวของผลผลิตสินค้าเกษตรต่อราคาปุ๋ยพบว่า (ตาราง 1) ผลกระทบดังกล่าวจะยังไม่เกิดขึ้นในปีนี้ เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่เก็บเกี่ยวผลผลิตไปแล้ว แต่จะเริ่มส่งผลในปีหน้า และในภาพรวมผลกระทบยังอยู่ในระดับจำกัด เช่น หากราคาปุ๋ยเพิ่มขึ้น 1% ผลผลิตอ้อยและข้าวในปีหน้าจะลดลงเพียง 0.16% และ 0.05% ตามลำดับ

3) อุปสงค์จากตะวันออกกลาง : กระทบต่อสินค้าข้าวมากที่สุด เนื่องจากพึ่งพาตลาดตะวันออกกลางถึง 11.7% ของการส่งออกทั้งหมด แตกต่างจากยางพารา, มันสำปะหลัง, น้ำตาล และปาล์มน้ำมัน ที่มีสัดส่วนการส่งออกไปตะวันออกกลางต่อการส่งออกทั้งหมดเพียง 3.2%, 1.0%, 0.8% และ 0.1% ตามลำดับ (ตารางที่ 1) จึงจะได้รับผลกระทบจากการหดตัวของอุปสงค์ในภูมิภาคนี้น้อยกว่าอย่างมีนัยสำคัญ โดยอุปสงค์อาจจะหดตัว จากกำลังซื้อของผู้บริโภคที่ลดลงและจากปัญหาด้านการขนส่งที่อาจทำให้การขนส่งสินค้าไปภูมิภาคดังกล่าวทำได้ไม่เต็มที่

4) ค่าระวางเรือและโลจิสติกส์ : ตลาดยิ่งไกลยิ่งกระทบมาก โดยการโจมตีเรือขนส่งในพื้นที่สงครามทำให้สายเดินเรือต้องหลีกเลี่ยงเส้นทางเดิม และยังต้องรับภาระค่าเบี้ยประกันภัยสงครามที่สูงขึ้น ซึ่งต้นทุนที่เพิ่มขึ้นเหล่านี้จะถูกส่งผ่านไปยังค่าระวางเรือและต้นทุนโลจิสติกส์ของผู้นำเข้า โดยในบรรดา 5 สินค้า ข้าวได้รับผลกระทบจากช่องทางนี้สูงที่สุด เพราะมีระยะทางขนส่งเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักตามมูลค่านำเข้าไปยังตลาดนำเข้าไกลถึง 7,673 กิโลเมตร รองลงมาคือยางพาราที่ 5,488 กิโลเมตร ส่วนมันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และน้ำตาล มีระยะขนส่งเฉลี่ย 3,306 2,432 และ 2,180 กิโลเมตรตามลำดับ (ตารางที่ 1) โดยอุตสาหกรรมที่ต้องขนส่งไกลย่อมเผชิญแรงกดดันจากค่าระวางและความไม่แน่นอนของเส้นทางเดินเรือมากกว่า

5) เศรษฐกิจโลกชะลอตัว : กดดันพืชที่ผูกกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจโลก โดยหากความขัดแย้งยืดเยื้อ จนทำให้เงินเฟ้อโลกอยู่ในระดับสูงและธนาคารกลางหลายประเทศต้องคงดอกเบี้ยในระดับสูงนานกว่าคาด ย่อมส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจและกำลังซื้อของผู้บริโภคชะลอลง ซึ่งช่องทางนี้จะส่งผลเชิงลบต่อราคาสินค้าเกษตรที่มีความเชื่อมโยงกับวัฏจักรเศรษฐกิจโลกสูง โดยเฉพาะสินค้าที่ใช้เป็นวัตถุดิบในภาคอุตสาหกรรม โดยจากการประเมินความอ่อนไหวของราคาสินค้าเกษตรต่อ GDP โลกพบว่า หาก GDP โลกลดลง 1% ราคายางพาราและน้ำตาลจะลดลง 1.35% และ 1.60% ตามลำดับ (ตารางที่ 1) เนื่องจากยางพาราเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมยางล้อรถยนต์ ขณะที่น้ำตาลเชื่อมโยง

กับอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม ส่วนข้าว มันสำปะหลัง และปาล์มน้ำมันมีความอ่อนไหวต่อ GDP โลกต่ำกว่า เนื่องจากยังเป็นสินค้าที่ผู้บริโภคต้องใช้ในชีวิตประจำวันไม่ว่าภาวะเศรษฐกิจจะชะลอลงมากน้อยเพียงใด

ตารางที่ 1 : ตัวชี้วัดความเสี่ยงของแต่ละอุตสาหกรรมแยกตามผู้เล่น

พืช	ผู้เล่น*	สัดส่วนต้นทุนปุ๋ยและยาฆ่าแมลง (%ต่อต้นทุนทั้งหมด)	สัดส่วนต้นทุนน้ำมัน (% ต่อต้นทุนทั้งหมด)	ความอ่อนไหวของราคาสินค้าต่อราคาน้ำมัน (%)**	ความอ่อนไหวของราคาสินค้าต่อ GDP โลก (%)**	ความอ่อนไหวของผลผลิตพืชต่อราคาปุ๋ยเคมี (%) ***		สัดส่วนการส่งออกไปตะวันออกกลาง (% ต่อการส่งออกทั้งหมด)	ระยะทางขนส่งโดยเฉลี่ยไปประเทศที่นำเข้า (กิโลเมตร)
						ความอ่อนไหวของผลผลิตในปีนี้	ความอ่อนไหวของผลผลิตในปีหน้า		
ข้าว	เกษตรกร	40.3	9.2	0.00	0.00	0.00	-0.05	11.70	7,673
	โรงสี	0.0	0.5						
อ้อย	เกษตรกร	47.0	5.9	0.26	1.60	0.00	-0.16	0.80	2,180
	โรงงานน้ำตาล	0.0	1.6						
มันสำปะหลัง	เกษตรกร	42.1	6.7	0.27	0.00	0.00	-0.08	1.00	3,306
	โรงงานแปรรูปมันสำปะหลัง	0.0	1.7						
ยางพารา	เกษตรกร	39.8	3.3	0.23	1.35	0.00	-0.04	3.20	5,448
	โรงงานยางแท่ง ยางแผ่น	0.0	1.0						
ปาล์มน้ำมัน	เกษตรกร	54.1	7.4	0.28	0.00	0.00	-0.06	0.10	2,432
	โรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม	0.0	0.9						

หมายเหตุ :

* ยิ่งสีแดงเข้มยิ่งมีความเปราะบางที่จะได้รับผลกระทบเชิงลบสูง ยิ่งสีเขียวเข้มยิ่งมีโอกาสได้รับผลกระทบเชิงบวกสูง

**ค่าความอ่อนไหวของราคาสินค้าเกษตรต่อราคาน้ำมันและ GDP โลก ประมาณการจากราคาส่งออกข้าว ราคาส่งออกน้ำตาลทรายดิบ ราคาน้ำมันปาล์มดิบ ราคาส่งออกยางแท่ง STR 20 และราคาน้ำมันปาล์มดิบ โดยในการประมาณการใช้ข้อมูลรายปีในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา ยกเว้นปาล์มน้ำมันที่ใช้ข้อมูล 12 ปี และข้าวที่ใช้ข้อมูล 15 ปี โดยในการประมาณการมีการควบคุมตัวแปรน้ำฝน

***สำหรับค่าความอ่อนไหวของปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตรต่อราคาปุ๋ยเคมี ใช้ราคาปุ๋ยเคมีนำเข้าของไทยและดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตรในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา

ที่มา : การวิเคราะห์โดย SCB EIC จากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, กรมอุตุนิยมวิทยา, กระทรวงพาณิชย์, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สภาพัฒน์), Trademap และ CEIC

ผลกระทบสุทธิต่อเกษตรกรและโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตรจะเป็นอย่างไร?

SCB EIC ประเมินว่า ภายใต้วิกฤติตะวันออกกลาง เกษตรกรผู้ปลูกพืช 5 ชนิดมีแนวโน้มได้รับผลสุทธิเป็นลบ โดยเกษตรกรผู้ปลูกข้าวจะได้รับผลกระทบหนักสุด ตามมาด้วยปาล์มน้ำมัน อ้อย มันสำปะหลัง และยางพารา จากต้นทุนปุ๋ยที่เพิ่มขึ้นในระดับสูง จนหักล้างผลบวกด้านราคา ในทางตรงกันข้าม โรงงานแปรรูปยางพารา โรงงานน้ำตาล โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มและโรงงานแปรรูปมันสำปะหลัง จะได้รับผลกระทบสุทธิเป็นบวกจากผลของราคาที่จะเพิ่มขึ้น แต่ผู้ประกอบการยังต้องเผชิญความไม่แน่นอนสูงในหลายด้าน ขณะที่โรงสีข้าวเป็นผู้ประกอบการกลุ่มเดียวที่มีแนวโน้มได้รับผลกระทบสุทธิเป็นลบ โดยในการประเมินผลกระทบสุทธิ SCB EIC ใช้วิธีการวิเคราะห์ความอ่อนไหว (Sensitivity Analysis) เพื่อวัดผลกระทบในรูปของ percentage point (pp) จาก 4 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ **(1) ราคาสินค้าเกษตรที่ปรับขึ้นตามราคาน้ำมัน (2) ต้นทุนพลังงานที่สูงขึ้น (3) ต้นทุนปุ๋ยที่เพิ่มขึ้น และ (4) ราคาสินค้าเกษตรที่อาจปรับลดลงจากภาวะเศรษฐกิจโลกชะลอตัว** โดย SCB EIC ประเมินผลกระทบภายใต้ 2 ฉากทัศน์ ดังนี้

กรณีฐาน : สมมติให้การขนส่งบริเวณช่องแคบฮอร์มุซติดขัดไม่เกิน 6 สัปดาห์ และเกิดความเสียหายต่อโครงสร้างพื้นฐานพลังงานเพียงบางส่วนในภูมิภาค ทำให้ราคาน้ำมันดิบ Brent เฉลี่ยปี 2026 อยู่ที่ 80 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ราคาปุ๋ยเพิ่มขึ้นสูงกว่ากรณีปกติ 28.6 pp และ GDP โลกต่ำกว่ากรณีปกติ 0.2 pp

กรณีรุนแรง : สมมติให้ความตึงเครียดลุกลามจากความขัดแย้งเฉพาะจุดไปสู่สงครามระดับภูมิภาค และเกิดความเสียหายต่อโครงสร้างพื้นฐานพลังงานเป็นวงกว้าง และกินระยะเวลานานเกินกว่า 6 สัปดาห์ ทำให้ราคาน้ำมันดิบ Brent เฉลี่ยปี 2026 ขยับขึ้นสู่ 110 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ราคาปุ๋ยเพิ่มขึ้นสูงกว่ากรณีปกติ 64.5 pp และ GDP โลกต่ำกว่ากรณีปกติ 0.9 pp

สำหรับอีก 2 ช่องทาง ได้แก่ ค่าระวางเรือ และอุปสงค์จากตะวันออกกลาง SCB EIC ใช้ประกอบการประเมินเชิงคุณภาพเพิ่มเติม แม้ยังไม่ได้คำนวณออกมาเป็นตัวเลขผลกระทบสุทธิโดยตรง

ตารางที่ 2 : สรุปผลประเมินสุทธิและปัจจัยเฝ้าระวัง

สินค้า	ผู้เล่น	ต้นทุนรวมเพิ่มขึ้นตามราคาน้ำมัน (pp)		ต้นทุนรวมเพิ่มขึ้นตามราคาปุ๋ย (pp)		ราคาเพิ่มขึ้นตามราคาน้ำมัน** (pp)		ราคาลดลงตาม GDP โลกที่ลดลง (pp)		ผลกระทบสุทธิ (pp)		ปัจจัยเฝ้าระวัง
ฉากทัศน์*		กรณีฐาน	กรณีรุนแรง	กรณีฐาน	กรณีรุนแรง	กรณีฐาน	กรณีรุนแรง	กรณีฐาน	กรณีรุนแรง	กรณีฐาน	กรณีรุนแรง	
ข้าว	เกษตรกร	3.2	7.3	11.5	26.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-14.8	-33.3	ค่าระวางเรือพุ่งสูง การแข่งขันในตลาดโลก
	โรงสี	0.2	0.4	0.0	0.0					-0.2	-0.4	
อ้อย	เกษตรกร	2.1	4.7	13.4	30.3	9.2	20.8	-0.3	-1.4	-6.6	-15.6	เศรษฐกิจโลกถดถอยรุนแรง
	โรงงานน้ำตาล	0.6	1.3	0.0	0.0					+8.4	+18.1	
มันสำปะหลัง	เกษตรกร	2.4	5.3	12.0	27.1	9.4	21.2	0.0	0.0	-5.0	-11.2	เศรษฐกิจโลกถดถอยรุนแรง
	โรงงานแปรรูปมันสำปะหลัง	0.6	1.3	0.0	0.0					+8.8	+19.8	
ยางพารา	เกษตรกร	1.2	2.7	11.4	25.7	8.1	18.2	-0.3	-1.2	-4.7	-11.3	เศรษฐกิจโลกถดถอยรุนแรง
	โรงงานยางแท่ง ยางแผ่น	0.4	0.8	0.0	0.0					+7.5	+16.2	
ปาล์มน้ำมัน	เกษตรกร	2.6	5.8	15.5	34.9	9.8	22.0	0.0	0.0	-8.3	-18.6	นโยบายปรับสูตรผสมน้ำมันไบโอดีเซล
	โรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม	0.3	0.7	0.0	0.0					+9.5	+21.3	

หมายเหตุ :

*กรณีฐาน น้ำมัน +35 pp (80 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล) ราคาปุ๋ย +28.6 pp GDP โลก -0.2 pp, กรณีรุนแรง น้ำมัน + 79 pp (110 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล) ราคาปุ๋ย +64.5 pp GDP โลก -0.9 pp และสูตรการคำนวณมีดังนี้ ผลกระทบสุทธิ (percentage point ที่เปลี่ยนแปลงไปจากค่าเดิม) = [ราคาน้ำมันที่เพิ่มขึ้น × ความอ่อนไหวของราคาต่อราคาน้ำมัน] — [ราคาน้ำมันที่เพิ่มขึ้น × สัดส่วนต้นทุนน้ำมัน] – [ราคาปุ๋ยที่เพิ่มขึ้น x สัดส่วนต้นทุนปุ๋ย] + [GDP โลกที่เปลี่ยนแปลง × ความอ่อนไหวของราคาต่อ GDP โลก]

**สมมุติให้ราคาที่เกษตรกรได้รับเปลี่ยนแปลงไปในอัตราเดียวกันกับราคาที่โรงงานได้รับ ซึ่งหากราคาที่เกษตรกรได้รับเพิ่มขึ้นน้อยกว่าราคาที่โรงงานได้รับ ผลกระทบด้านลบต่อเกษตรกรก็จะยิ่งเพิ่มสูงขึ้น

ที่มา : การวิเคราะห์โดย SCB EIC

โรงงานสกัดปาล์มน้ำมัน จะได้รับผลบวกสุทธิมากที่สุด จากความเชื่อมโยงกับไบโอดีเซล ในขณะที่เกษตรกรจะได้รับผลสุทธิเป็นลบ จากต้นทุนปุ๋ยที่เพิ่มขึ้นในระดับสูง โดย SCB EIC ประเมินว่า โรงงานสกัดปาล์มน้ำมันจะได้รับผลบวกสุทธิสูงที่สุด ที่ 9.5 pp ในกรณีฐาน และเพิ่มเป็น 21.3 pp ในกรณีรุนแรง (ตาราง 2) ซึ่งปัจจัยหนุนสำคัญมาจากความเชื่อมโยงกับตลาดพลังงาน โดยในปี 2025 น้ำมันปาล์มดิบถูกนำไปผลิตไบโอดีเซลคิดเป็น 34.8% ของการบริโภคน้ำมันปาล์มดิบทั้งหมดในประเทศ ซึ่งในช่วงที่ราคาน้ำมันดีเซลสูงขึ้น รัฐบาลมีแนวโน้มปรับสูตรการผสมไบโอดีเซลจากระดับปัจจุบันที่ B5 ไปสู่ B7 หรืออาจถึง B10 เพื่อลดภาระจากการใช้น้ำมันดีเซลที่มีราคาแพงขึ้น ซึ่งล่าสุดเมื่อวันที่ 9 มี.ค. ภาครัฐมีการสั่งปรับสูตรผสมเป็น B7 แล้วและจะเริ่มบังคับใช้ในวันที่ 14 มี.ค. โดยการปรับสูตรผสมดังกล่าวจะหนุนอุปสงค์น้ำมันปาล์มดิบในประเทศและผลักดันราคาปาล์มให้สูงขึ้น ส่วนผลกระทบจากต้นทุนน้ำมันต่อโรงงานจะมีค่อนข้างจำกัด (+0.3 – +0.7% ตารางที่ 2) เนื่องจากสัดส่วนต้นทุนน้ำมันต่อต้นทุนรวมอยู่ในระดับต่ำ (ตารางที่ 1) ทั้งนี้แม้ราคาปุ๋ยที่สูงขึ้นจะกระทบเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มโดยตรง แต่ SCB EIC มองว่าผลกระทบทางอ้อมต่อวัตถุดิบของโรงงานยังอยู่ในระดับจำกัด เพราะความอ่อนไหวของผลผลิตปาล์มน้ำมันต่อราคาปุ๋ยค่อนข้างต่ำและจะส่งผลในปีถัดไปมากกว่า ในทางตรงกันข้าม เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มจะได้รับผลกระทบสุทธิเป็นลบที่ 8.3% ในกรณีฐานและ 18.6% ในกรณีรุนแรง เนื่องจากราคาปาล์มน้ำมันที่เพิ่มขึ้น ไม่เพียงพอที่จะหักล้างผลกระทบของต้นทุนที่เพิ่มขึ้นจากราคาปุ๋ยและราคาน้ำมัน

โรงงานแปรรูปมันสำปะหลัง จะได้แรงหนุนจากเอทานอล แต่ยังต้องจับตาเศรษฐกิจโลก ในขณะที่เกษตรกรจะได้รับผลสุทธิเป็นลบ จากต้นทุนปุ๋ยที่เพิ่มขึ้นในระดับสูง โรงงานแปรรูปมันสำปะหลังมีแนวโน้มได้รับผลบวกสุทธิ 8.8 pp ในกรณีฐาน และเพิ่มเป็น 19.8 pp ในกรณีรุนแรง (ตาราง 2) โดยมีแรงหนุนหลักมาจากความต้องการใช้เอทานอลที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามราคาน้ำมัน โดยในปี 2024 ผลผลิตมันสำปะหลังราว 11.5% ของผลผลิตทั้งหมดในประเทศถูกนำไปใช้ผลิตเอทานอล ซึ่งหากราคาน้ำมันเบนซินสูงขึ้น รัฐบาลก็มีแนวโน้มที่จะสนับสนุนการใช้แก๊สโซฮอล์ที่มีสัดส่วนเอทานอลสูงขึ้น โดยล่าสุดเมื่อวันที่ 9 มี.ค. ภาครัฐมีการปรับลดราคาน้ำมันแก๊สโซฮอล์ที่มีส่วนผสมเอทานอลสูง เช่น E20 ลงลิตรละ 50 สตางค์เพื่อจูงใจให้ผู้บริโภคหันมาใช้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มอุปสงค์มันสำปะหลังเพื่อใช้ผลิตเอทานอลและหนุนราคามันสำปะหลังในประเทศ ส่วนผลกระทบจากต้นทุนน้ำมันต่อโรงงานจะมีค่อนข้างจำกัด เนื่องจากสัดส่วนต้นทุนน้ำมันต่อต้นทุนรวมอยู่ในระดับต่ำ (ตาราง 1) อย่างไรก็ดี ความเสี่ยงสำคัญของอุตสาหกรรมนี้อยู่ที่การชะลอตัวของ GDP โลก เพราะผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง โดยเฉพาะแป้งมัน ถูกใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่อเนื่องหลากหลาย เช่น อาหาร ผงชูรส สิ่งทอ และกระดาษ หากเศรษฐกิจโลกถดถอยรุนแรง อุปสงค์จากภาคอุตสาหกรรมเหล่านี้ย่อมมีแนวโน้มลดลงและกดดันราคาได้เช่นกัน สำหรับเกษตรกรคาดว่า จะได้รับผลกระทบสุทธิเป็นลบที่ 5.0% ในกรณีฐานและ 11.2% ในกรณีรุนแรง เนื่องจากราคามันสำปะหลังที่เพิ่มขึ้น ไม่เพียงพอที่จะหักล้างผลกระทบของต้นทุนที่เพิ่มขึ้นจากราคาปุ๋ยและราคาน้ำมัน

โรงงานน้ำตาลจะได้รับผลบวกสุทธิ จากราคาน้ำตาลโลกที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่ยังต้องจับตาเศรษฐกิจโลก ในขณะที่เกษตรกรจะได้รับผลสุทธิเป็นลบ จากต้นทุนปุ๋ยที่เพิ่มขึ้นในระดับสูง SCB EIC ประเมินว่าอุตสาหกรรมน้ำตาลจะได้รับผลบวกสุทธิ 8.4 pp ในกรณีฐาน และเพิ่มเป็น 18.1 pp ในกรณีรุนแรง (ตาราง 2) ซึ่งกลไกสำคัญมาจากความเชื่อมโยงกับตลาดพลังงานทดแทนในบราซิล ซึ่งเป็นผู้ผลิตน้ำตาลรายใหญ่ที่สุดของโลก โดยในปี 2025 บราซิลนำอ้อยราว 49% ไปผลิตเอทานอล ซึ่งเมื่อราคาน้ำมันสูงขึ้น โรงงานในบราซิลจะมีแรงจูงใจลดการผลิตน้ำตาลและหันไปผลิตเอทานอลมากขึ้น ส่งผลให้อุปทานน้ำตาลในตลาดโลกตึงตัวและผลักดันราคาน้ำตาลโลกให้ปรับสูงขึ้น และจะทำให้ราคาส่งออกน้ำตาลของไทยปรับตัวเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ขณะที่ผลกระทบจากต้นทุนน้ำมันที่เพิ่มขึ้นของโรงงานน้ำตาลจะไม่มากนัก เนื่องจากคิดเป็นสัดส่วนต่อต้นทุนรวมที่ค่อนข้างน้อย ส่งผลให้โดยรวมจะได้รับผลบวกจากด้านราคามากกว่า อย่างไรก็ดี อุตสาหกรรมน้ำตาลยังต้องจับตาความเสี่ยงจากสองด้าน ด้านแรก คือ ราคาปุ๋ยที่สูงขึ้น ซึ่งอาจกระทบผลผลิตอ้อยในฤดูกาลถัดไป เนื่องจากผลผลิตอ้อยมีความอ่อนไหวต่อราคาปุ๋ยค่อนข้างมาก ด้านที่สอง คือ เศรษฐกิจโลกที่ชะลอลง ซึ่งอาจกดดันอุปสงค์น้ำตาลในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม สำหรับเกษตรกรคาดว่า จะได้รับผลกระทบสุทธิเป็นลบที่ 6.6% ในกรณีฐานและ 15.6% ในกรณีรุนแรง เนื่องจากราคามันสำปะหลังที่เพิ่มขึ้น จะไม่เพียงพอที่จะหักล้างผลกระทบของต้นทุนที่เพิ่มขึ้นจากราคาปุ๋ยและราคาน้ำมัน

โรงงานแปรรูปยางพารา จะได้แรงหนุนจากความต้องการใช้ทดแทนยางสังเคราะห์ แต่ยังต้องจับตาเศรษฐกิจโลก ในขณะที่เกษตรกรจะได้รับผลสุทธิเป็นลบ จากต้นทุนปุ๋ยที่เพิ่มขึ้นในระดับสูง โรงงานแปรรูปยางพารามีแนวโน้มได้รับผลบวกสุทธิ 7.5 pp ในกรณีฐาน และ 16.2 pp ในกรณีรุนแรง (ตารางที่ 2) โดยกลไกหลักมาจากการแข่งขันระหว่างยางธรรมชาติกับยางสังเคราะห์ ที่ผลิตจากปิโตรเคมีและครองสัดส่วนราว 53% ของการบริโภคยางโลก ซึ่งเมื่อราคาน้ำมันดิบสูงขึ้น ต้นทุนการผลิตยางสังเคราะห์จะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ทำให้ผู้ผลิตในอุตสาหกรรมปลายน้ำ เช่น ยางล้อรถยนต์ มีแรงจูงใจหันมาใช้ยางธรรมชาติเพิ่มขึ้น ส่วนในมุมต้นทุน ราคาน้ำมันที่สูงขึ้นจะกระทบโรงงานยางแท่งของไทยไม่มาก เนื่องจากสัดส่วนต้นทุนน้ำมันต่อต้นทุนรวมอยู่ในระดับต่ำ ขณะที่ผลกระทบ

จากราคาปุ๋ยที่สูงขึ้นต่อผลผลิตยางในระยะสั้นยังจำกัด อย่างไรก็ตาม ยางพาราเป็นสินค้าเกษตรที่มีความอ่อนไหวต่อ GDP โลกสูง หากเศรษฐกิจโลกชะลอตัวรุนแรงจนกระทบอุตสาหกรรมยานยนต์ อุปสงค์ยางธรรมชาติอาจลดลงอย่างรวดเร็วและหักล้างผลบวกจากราคาน้ำมันได้ สำหรับเกษตรกรคาดว่า จะได้รับผลกระทบสุทธิเป็นลบที่ 4.7% ในกรณีฐานและ 11.3% ในกรณีรุนแรง เนื่องจากราคายางพาราที่เพิ่มขึ้น ไม่เพียงพอที่จะหักล้างผลกระทบของต้นทุนที่เพิ่มขึ้นจากราคาปุ๋ยและราคาน้ำมัน

ข้าวเป็นเพียงอุตสาหกรรมเดียวที่โรงงานแปรรูปและเกษตรกรมีแนวโน้มได้รับผลกระทบสุทธิเป็นลบ โดยโรงสีข้าวจะได้รับผลลบสุทธิที่ -0.2 pp ในกรณีฐาน และลดลงเป็น -0.4 pp ในกรณีรุนแรง (ตารางที่ 2) สาเหตุสำคัญ คือ ข้าวไม่มีความเชื่อมโยงกับราคาน้ำมันในเชิงบวกเหมือนสินค้าเกษตรอื่น ๆ เนื่องจากไม่สามารถนำไปใช้เป็นพลังงานทดแทนได้ จึงไม่ได้รับแรงหนุนด้านราคาในช่วงที่ราคาน้ำมันพุ่งขึ้น ส่วนในมุมต้นทุน ราคาน้ำมันที่สูงขึ้นจะกระทบโรงสีข้าวไม่มาก เนื่องจากสัดส่วนต้นทุนน้ำมันต่อต้นทุนรวมอยู่ในระดับต่ำ (ตาราง 1) นอกจากนี้ ผลกระทบจากราคาปุ๋ยที่สูงขึ้นต่อผลผลิตข้าวในปีนี้ยังจำกัด เนื่องจากเกษตรกรมีการเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวนาปีไปแล้วตั้งแต่ไตรมาสสี่ปีที่ผ่านมาและจะเก็บเกี่ยวอีกทีในช่วงไตรมาสสี่ปีนี้ อย่างไรก็ดี โรงสีและผู้ส่งออกจะต้องเผชิญแรงกดดันจากต้นทุนโลจิสติกส์ที่สูงขึ้น เพราะข้าวมีระยะทางส่งออกเฉลี่ยไกลที่สุดในกลุ่ม และยังพึ่งพาตลาดตะวันออกกลางสูงถึง 11.7% ของการส่งออกทั้งหมด นอกจากนี้ ยังต้องจับตาการแข่งขันในตลาดข้าวโลกที่อาจรุนแรงขึ้น เนื่องจากภูมิภาคตะวันออกกลางถือเป็นผู้นำเข้าข้าวรายสำคัญของโลก โดยในปี 2024 ตะวันออกกลางมีสัดส่วนการนำเข้าข้าวสูงถึง 19% ของมูลค่าการนำเข้าทั้งโลก ซึ่งเมื่อเกิดวิกฤตความขัดแย้งที่อาจกระทบต่อเส้นทางการค้าและกำลังซื้อในภูมิภาคนี้ จะส่งผลให้ประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่ เช่น อินเดียและเวียดนาม ที่มีระยะทางขนส่งโดยเฉลี่ยไปประเทศผู้นำเข้าข้าวใกล้กว่าไทย (อินเดีย 5,554 กิโลเมตร เวียดนาม 3,602 กิโลเมตร ไทย 7,673 กิโลเมตร) ต่างต้องเร่งระบายผลผลิตและแย่งชิงส่วนแบ่งในตลาดที่ยังคงมีกำลังซื้อ โดยการแข่งขันที่รุนแรงขึ้นนี้จะกลายเป็นแรงกดดันที่ทำให้ราคาข้าวในตลาดโลกปรับตัวลดลง และกดดันราคาข้าวในไทยให้ลดลงตามไปด้วย สำหรับเกษตรกรคาดว่า จะได้รับผลกระทบสุทธิเป็นลบที่ 14.8% ในกรณีฐานและ 33.3% ในกรณีรุนแรง เนื่องจากต้นทุนการผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยที่ราคาไม่ได้ปรับตัวเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

ผู้ประกอบการต้องเตรียมรับมืออย่างไร?

วิกฤติตะวันออกกลางส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมเกษตรแต่ละประเภทในลักษณะที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องเตรียมรับมือให้สอดคล้องกับโปรไฟล์ความเสี่ยงเฉพาะของตน ดังนี้ :

1) **โรงงานสกัดปาล์มน้ำมัน** ประเด็นสำคัญที่สุด คือ การติดตามนโยบายสูตรผสมไบโอดีเซลของภาครัฐอย่างใกล้ชิด เพราะการปรับสูตรผสมขึ้นจะส่งผลโดยตรงต่ออุปสงค์และราคาน้ำมันปาล์มดิบในประเทศ
2) **โรงงานแปรรูปมันสำปะหลัง** ควรยกระดับการเฝ้าระวังสัญญาณการชะลอตัวของ GDP โลก ซึ่งจะกระทบอุปสงค์ในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง รวมถึงต้องติดตามนโยบายส่งเสริม E20 ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดทิศทางอุปสงค์เอทานอลในอนาคต
3) **โรงงานน้ำตาล นอกจากต้องจับตาเศรษฐกิจโลกแล้ว ยังต้องติดตามแผนการผลิตของบราซิลอย่างใกล้ชิด** เพราะการโยกกำลังการผลิตระหว่างน้ำตาลกับเอทานอลของบราซิลเป็นตัวแปรสำคัญที่กำหนดทิศทางราคาน้ำตาลโลก

4) **โรงงานแปรรูปยางพารา ควรติดตามภาวะเศรษฐกิจโลกและอุตสาหกรรมยานยนต์อย่างใกล้ชิด** พร้อมทั้งเร่งกระจายตลาดส่งออกและขยายฐานลูกค้าไปยังอุตสาหกรรมอื่น เพื่อลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาอุตสาหกรรมยานยนต์มากเกินไป
5) **โรงสีข้าวและผู้ส่งออกข้าว** จำเป็นต้องดำเนินการเชิงรุกในสองด้านพร้อมกัน คือ เร่งกระจายตลาดส่งออกออกจากตะวันออกกลาง และเร่งลดต้นทุนในกระบวนการผลิตและการดำเนินงาน เพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันท่ามกลางแรงกดดันด้านราคาและค่าขนส่ง
6) **เกษตรกรผู้ปลูกพืช ควรให้ความสำคัญกับการบริหารต้นทุนปัจจัยการผลิตมากขึ้น** โดยเฉพาะการใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านแนวทางอย่าง "ปุ๋ยสั่งตัด" หรือการผสมปุ๋ยให้เหมาะสมกับความต้องการของดินในแต่ละพื้นที่ รวมถึงการใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือวัสดุปรับปรุงดินร่วมกับปุ๋ยเคมี เพื่อลดการพึ่งพาปัจจัยนำเข้าและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดินในระยะยาว

ภาครัฐควรเร่งดำเนินการด้านใดก่อน?

SCB EIC มองว่า ภาครัฐควรมีมาตรการดูแลเกษตรกรในทุกกลุ่มพืช โดยเฉพาะการช่วยลดต้นทุนปัจจัยการผลิตและยกระดับประสิทธิภาพการผลิต อย่างไรก็ดี หากต้องจัดลำดับความเร่งด่วน อุตสาหกรรมข้าวควรได้รับความช่วยเหลือเป็นอันดับแรก เนื่องจากเป็นกลุ่มเดียวที่มีแนวโน้มได้รับผลกระทบสุทธิเป็นลบ และยังเผชิญแรงกดดันพร้อมกันหลายด้าน ทั้งต้นทุน โลจิสติกส์ อุปสงค์จากตะวันออกกลาง และการแข่งขันในตลาดโลก ในระยะสั้น รัฐควรเร่งเปิดตลาดใหม่ผ่านการทูตเชิงพาณิชย์ เพื่อลดแรงกดดันจากการแข่งขันที่รุนแรงขึ้น ควบคู่กับการส่งเสริมองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่ช่วยลดการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างเป็นรูปธรรมในทุกกลุ่มพืช เช่น ปุ๋ยสั่งตัดและเกษตรแม่นยำ เพื่อช่วยให้เกษตรกรบริหารต้นทุนที่ผันผวนได้ดีขึ้น ในระยะยาว รัฐควรเร่งยกระดับยุทธศาสตร์ข้าวไทยจากสินค้าโภคภัณฑ์เพื่อการบริโภคทั่วไป ไปสู่สินค้าเกษตรมูลค่าสูงและวัตถุดิบเชิงนวัตกรรม โดยถอดบทเรียนจากประเทศที่ประสบความสำเร็จอย่างญี่ปุ่น ทั้งการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อนำข้าวไปต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงในอุตสาหกรรมยา เวชสำอาง และอาหารเฉพาะทาง ตลอดจนการพัฒนาสายพันธุ์ข้าวสำหรับการใช้งานเฉพาะ เช่น อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ เพื่อช่วยลดการพึ่งพาตลาดสินค้าโภคภัณฑ์ที่แข่งขันด้านราคาสูง และสร้างมูลค่าเพิ่มได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว

วิกฤติตะวันออกกลางไม่ใช่ข่าวร้ายในระดับเดียวกันสำหรับทุกสินค้าเกษตรไทย สินค้าที่เชื่อมโยงกับตลาดพลังงานหรือสามารถได้อานิสงส์จากการใช้ทดแทนวัตถุดิบจากปิโตรเลียม เช่น ปาล์มน้ำมัน มันสำปะหลัง น้ำตาล และยางพารา มีแนวโน้มได้รับแรงหนุนด้านราคา ขณะที่ข้าวยังเผชิญแรงกดดันจากต้นทุน โลจิสติกส์ และการแข่งขันที่รุนแรงในตลาดโลก ดังนั้น ประเด็นสำคัญจึงไม่ใช่เพียงการมองว่า "สงครามทำให้ราคาพืชเกษตรขึ้นหรือลง" แต่ต้องมองให้ลึกไปถึงโครงสร้างความเชื่อมโยงของแต่ละอุตสาหกรรม ว่าเชื่อมกับตลาดพลังงานมากน้อยเพียงใด พึ่งพาตลาดปลายทางใด และมีความสามารถในการรับมือกับต้นทุนที่ผันผวนได้มากแค่ไหน เพราะในโลกที่ความเสี่ยงภูมิรัฐศาสตร์กลายเป็นความปกติใหม่ คนที่จะอยู่รอดได้ คือ คนที่ปรับตัวได้เร็วที่สุดและอ่านเกมความเสี่ยงได้ขาดที่สุด

บทวิเคราะห์โดย... https://www.scbeic.com/th/detail/product/ME-war-and-Agricultural-170326

Disclaimer: This article is made by The Siam Commercial Bank ("SCB") for the purpose of providing information and analysis only. Any information and analysis herein are collected and referred from public sources which may include economic information, marketing information or any reliable information prior to the date of this document. SCB makes no representation or warranty as to the accuracy, completeness and up-to-dateness of such information and SCB has no responsibility to verify or to proceed any action to make such information to be accurate, complete, and up-to-date in any respect. The information contained herein is not intended to provide legal, financial or tax advice or any other advice, and it shall not be relied or referred upon proceeding any transaction. In addition, SCB shall not be liable for any damages arising from the use of information contained herein in any respect.

ผู้เขียนบทวิเคราะห์

ดร.เกียรติศักดิ์ คำสี (kaittisak.kumse@scb.co.th)

นักวิเคราะห์อาวุโส

INDUSTRY ANALYSIS

ดร. ยรรยง ไทยเจริญ

ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร สายงานวิจัยเศรษฐกิจและความยั่งยืน, ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจ

ธนาคารไทยพาณิชย์ (SCB EIC)

ปราณิดา ศยามานนท์

ผู้อำนวยการฝ่าย Industry Analysis

ดร.เกียรติศักดิ์ คำสี

นักวิเคราะห์อาวุโส

จิรวุฒิ อิ่มรัตน์

นักวิเคราะห์อาวุโส

ท่านพึงพอใจต่อบทวิเคราะห์นี้เพียงใด?

ความเห็นของท่าน สำคัญกับเรา

ร่วมตอบแบบสอบถาม 7 ข้อ เพื่อนำไปพัฒนาบทวิเคราะห์ของ SCB EIC ต่อไป

คลิกเพื่อทำแบบสอบถาม

SCB EIC

"Economic and business intelligence for effective decision making"

ECONOMIC INTELLIGENCE CENTER

ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจ ธนาคารไทยพาณิชย์

เจาะลึก
สถานการณ์เศรษฐกิจ

เกาะติด
การเปลี่ยนแปลงที่ส่งผล
ต่อภาคธุรกิจ

อัปเดต
ประเด็นร้อนที่ไม่ควรพลาด

Stay connected
Find us at
LINE @scbeic

www.scbeic.com